

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«30» серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
В.Б. 2.2. НАСТУПНІСТЬ У РОБОТІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ТА ПЕРШОГО КЛАСУ ШКОЛИ

Ступінь магістра

Спеціальність 012 Дошкільна освіта, 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма: Дошкільна освіта, Початкова освіта

Миколаїв – 2023

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: кандидат педагогічних наук, старший викладач
Філімонова Тетяна Володимирівна

РЕЦЕНЗЕНТ: Танська В.В., кандидат педагогічних наук, доцент, директор
Навчально-наукового інституту педагогіки Житомирського державного
університету імені Івана Франка

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри (Якименко С. І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного
факультету

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1

Голова навчально-методичної комісії (Хрящевська Л.М.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «30» серпня 2023 року № 12

Голова навчально-методичної ради (Михальченко Н.В.)

Анотація

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Наступність у роботі закладу дошкільної освіти та першого класу школи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта та 013 Початкова освіта за освітньо-професійними програмами «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес навчання освітньої галузі «Педагогіка».

Міждисциплінарні зв'язки: «Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дошкільна)», «Психологія (загальна та вікова, дитяча, педагогічна)».

Метою дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти навичок і вмінь використання засобів, форм та методів задля забезпечення принципу наступності в системі закладів дошкільної і початкової освіти

Ключові слова: наступність і спадкоємність у навчанні, готовність дитини до школи, перспективність, молодший шкільний вік.

Abstract

The program for studying the variable educational discipline "Sequence in the work of the preschool education institution and the first grade of the school" is compiled in accordance with the educational and professional program for the preparation of masters in the specialty 012 Preschool Education and 013 Primary Education under the educational and professional programs "Preschool Education" and "Primary Education".

The subject of study of the discipline is: the process of teaching the educational field "Pedagogy".

Interdisciplinary links: "Pedagogy (general and history of pedagogy, preschool)", "Psychology (general and age, children, pedagogical)".

The purpose of the discipline is the formation of higher education skills and abilities to use tools, forms and methods to ensure the principle of continuity in the system of preschool and primary education.

Key words: continuity and continuity in learning, the child's readiness for school, prospects, primary school age.

ВСТУП

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «Наступність у роботі закладу дошкільної освіти та першого класу школи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта та 013 Початкова освіта за освітньо-професійними програмами «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: процес навчання освітньої галузі «Педагогіка», «Психологія».

Міждисциплінарні зв'язки: Педагогіка (загальна та історія педагогіки, дошкільна)», «Психологія (загальна та вікова, дитяча, педагогічна)».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета: формування у здобувачів вищої освіти навичок і вмінь використання засобів, форм та методів задля забезпечення принципу наступності в системі закладів дошкільної і початкової освіти

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є ознайомити майбутніх педагогів зі специфікою реалізації принципу наступності у навчально-виховній роботі закладів дошкільної і початкової освіти для подальшого використання у навчанні і вихованні дітей дошкільного віку і молодших школярів; закріпити знання майбутніх педагогів з проблем реалізації принципу наступності в закладах дошкільної і початкової освіти, отримані на лекціях та у процесі самостійної роботи.

Програмні результати навчання:

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

ПРН-01.Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

ПРН-02.Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПРН-04.Аналізувати й порівнювати результати педагогічного впливу на індивідуальний розвиток дитини дошкільного віку в різних видах діяльності.

ПРН-07.Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

ПРН-08.Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПРН-10.Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

ПРН-13. Визначати проблему та понятійний апарат дослідження в сфері дошкільної освіти, збирати та аналізувати необхідну інформацію з різних джерел.

ПРН-14. Планувати, організувати і здійснювати експериментальні дослідження в сфері дошкільної освіти, обробляти результати досліджень з використанням статистичних методів, аргументувати висновки і презентувати результати досліджень.

Спеціальність 013 Початкова освіта

ПР-01. Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування початкової освіти в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.

ПР-02. Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.

ПР-03. Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

ПР-05. Організовувати та управляти робочими та освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

ПР- 08. Відповідати критеріям академічної доброчесності у власній науково-пошуковій діяльності в галузі початкової освіти.

ПР- 09. Планувати, організовувати і здійснювати наукові (експериментальні) дослідження у сфері початкової освіти; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

I. Загальнопредметні:

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

КЗ-4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

КЗ-7. Здатність виявляти, ставити й вирішувати проблеми.

КЗ-8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

II. Фахові:

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-4. Готовність до організації фінансово-господарської діяльності закладів дошкільної освіти.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-8. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

КС-10. Здатність розробляти і реалізовувати дослідницькі та інноваційні проекти у сфері дошкільної освіти.

КС-11. Здатність організовувати науково-експериментальну та методичну діяльність в системі дошкільної освіти.

Спеціальність 013 Початкова освіта

I. Загальнопредметні:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-3. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК-4. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-5. Здатність працювати автономно.

II. Фахові:

СК-1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК-2. Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

СК-3. Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

СК-5. Здатність організовувати та управляти робочими та освітніми процесами в початковій освіті, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, співпраці з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.

ФК-6. Здатність моделювати, проєктувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.

ФК-8. Здатність розробляти, реалізовувати та контролювати ефективність дослідницьких та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Теоретичні та методологічні засади організації передшкільної освіти.

Тема 2. Вектори наступності і перспективності дошкільної та початкової ланок освіти в сучасному освітньому просторі.

Тема 3. Нормативно-правове забезпечення підготовки дитини до школи.

Тема 4. Готовність дитини до навчання в школі.

Тема 5. Адаптація дошкільників до навчання в школі.

Тема 6. Гра як засіб формування готовності дітей до навчання в школі.

Тема 7. Педагогічні умови організації передшкільної освіти дітей п'яти років.

Тема 8. Роль родини в підготовці дитини до школи.

Тема 9. Дошкільна зрілість як результат підготовки дитини до школи.

Тема 10. Наступність у математичній підготовці дітей старшого дошкільного і молодшого шкільного віку.

Тема 11. Наступність і перспективність у навчанні рідної мови.

Тема 12. Наступність в організації образотворчої діяльності в ЗДО і ПШ.

Тема 13. Наступність в ознайомленні дітей з природою.

Тема 14. Методики діагностики готовності дитини до шкільного навчання. Діагностика базових якостей особистості дошкільника.

3. Рекомендована література

Базова

1. Богуш А. Головні аспекти підготовки дітей до школи : педагогічна спадщина В. К. Котирло. Дошкільне виховання : щомісяч. наук.-метод. журн. для педагогів і батьків. 2011. К 10. С. 2-4

2. Большакова Інна. Майбутні першокласники [Текст] : формування мотивації навчання. Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. 2011. N 48. С. 13-16

3. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / наук. кер. проєкту: О.В. Огневюк, К.І. Волинець; наук. кер. програмою О.В. Проскура, Л.П. Кочина,

В.У. Кузьменко, Н.В. Кудикіна; авт. кол. Г.В. Беленька, Е.В. Белкіна, О.Л. Богініч [та ін.] / Мін. осв. і наук., мол. та спорту України, Головн. упр. .- К.: КМІУВ ім. Б.Грінченка, 2012. 492 с.

4. Знайомтеся - старший дошкільник [Текст] / підгот. І. Стратілат. Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. 2011. N 48. С. 10-12

5. Іщенко Л. Наступність в екологічному вихованні [Текст] : (старш.дошкільників та молодших школярів). Початкова школа. 1998. N9. С.31-34.

6. Коваленко Олена. Проблеми наступності дошкільної і початкової освіти [Текст] : теоретико-методологічний аспект. Початкова освіта. Шкільний світ : Перша українська газета для першого вчителя. 2011. N 48. С. 3-6

7. Коваленко О. В. Теоретико-методологічні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти. Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру АПН України. 2011. № 4 (Педагогіка). С. 190-194.

8. Ліждвой Л. Взаємозв'язок і взаємоузгодженість [Текст] : наступність дошкільної та початкової освіти . Дошкільне виховання : щомісяч. наук.-метод. журн. 2011. N11. С. 16-20.

9. Філімонова Т.В. Наступність в роботі закладу дошкільної освіти і першого класу школи: навчально-методичний посібник. – Миколаїв: СПД Румянцева, 2020. 300 с.

Допоміжна

1. Адаптація учнів до шкільного навчання. 1 – 10 класи / [О. Марінушкіна, Ю. Замазій, Л. Покроєва]. Харків : Ранок, 2011. 192 с.

2. Борисова З. Наступність у навчально-виховній роботі дитячого садка і школи. Київ, 1985.

3. Гончаренко Т. Я хочу, я можу, я буду добре вчитись. Київ: Редакція заг.пед. газет, 2003.

4. Дитина в дошкільні роки. Комплексна додаткова освітня програма / [наук. керівник Крутій К.]. Київ : ЛПС, 2011.

5. Дитина. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років / [наук. кер. Проскура О., Кочина Л., Кузьменко В., Кудикіна Н.]. Київ : Київський університет імені Б. Грінченка, 2012. 492 с.

6. Забезпечення наступності у навчально-виховній роботі ДНЗ і школи / [уклад. Т. Чала]. Харків: Видавнича група «Основа», 2010. 208 с.

7. Кондратенко Т., Котырло В., Ладывир С. Обучение старших дошкольников. Київ, 1986.

8. Корнєєва О. Ваша дитини йде до школи. Поради батькам майбутніх першокласників / Корнєєва О. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. 208 с.

9. Костюк Г. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. Київ: Рад. школа, 1989.

10. Кулачківська С. Сьогодні майбутнього школяра / С. Кулачківська, С. Ладивір, Т. Піроженко. Київ, 1998. 87 с.

11. Марчій-Дмитраш Т. М. Наступність навчально-виховної роботи дошкільного навчального закладу і початкової школи: Навчально-методичні рекомендації / Марчій-Дмитраш Т. М. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2014. 72 с.

12. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2013. 392 с. кільк.прим.: 23 (Педагог. – 22, Коледж. – 1).

13. Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей : навчально-методичний посібник / В. Кононенко, Н. Лисенко, І. Шоробура [та ін.]; за ред. проф. Н. Лисенко. 2-ге видання. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2013. 296 с. кільк.прим.: 16 (Педагог. – 13, КХ. – 3).

14. Первушина О.В. Вжити в початковій школі. Як? Книга для розумних батьків. Харків: Вид. група «Основа», 2009.

15. Плохій З., Дьоміна І. Методичні рекомендації для працівників навчально-виховного закладу «школа – дитячий садок» / З. Плохій, І. Дьоміна. Київ, 1994. 35 с.

16. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / [Андрієтті О., Голубович О., Дяченко Т., Ільченко Т. та ін.]. Тернопіль: Мандрівець, 2012. 104 с.

17. Проскура О. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками. Київ, 1998.

18. Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку / [Білан О., Возна Л., Максименко О. та ін.]. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 264 с.

19. Якименко С. І. Інтегрована особистісно-орієнтована технологія - продуктивна технологія наступності дошкільної та початкової освіти [Текст]: навч.-метод.посібник. Київ : Слово, 2016. 302 с. кільк.прим.: 5 (КХ. – 2, Педагог. – 3).

Інформаційні ресурси

1. <http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти, вищі навчальні заклади України

2. <http://school.kiev.ua/> - портал, присвячений проблемам впровадження нових технологій в галузі початкової, середньої освіти України (Інформатика, підручники, матеріали, застосування комп'ютерів на уроках математики, іноземної мови, деяка інформація з Міністерства освіти та науки України, олімпіади, періодика)

3. <http://edu.ukrsat.com/> – методичні розробки, навчальні програми, бібліотеки, олімпіади.

4. <http://itzo.gov.ua/index.html> - офіційний веб-сайт Інституту інноваційних технологій .

5. http://blog.kp.ua/showjournal.php?journalid=3659871&tag_name=%F6%E2%E5%F2%FВ%20%E8%E7%20%F2%EA%E0%ED%E8 – методичні матеріали для роботи з тканиною.

6. <http://stranamasterov.ru/> - на допомогу студентам при роботі з різними матеріалами.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: опитування, ІНДЗ, мультимедійні презентації, тестування, контрольні роботи.